

درې ورځې

د افسانو په وطن کې

(د هلمند يونليک)

Ketabton.com

۱۳۹۴ ل

محمد اسمعيل يون

ليکوال

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه

کتاب نوم:	درې ورځې د افسانو په وطن کې
ليکوال:	محمد اسمعيل يون
خپرندوی:	د ملي تحریک فرهنگي څانګه
د خپرونو لړ:	۹۱
د ليکوال د خپرونو لړ:	۳۷
وېبپاڼه:	www.melitahrik.com
چاپکال:	۱۳۹۴ل کال
کمپوز/ډيزاين:	فياض حميد

درې ورځې د افسانو په وطن کې

(يونليک)

محمد اسمعيل يون

يادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسوليت ليکوال پورې اړه لري.

۱۳۹۴ل کال

نيوليک

مخ	سړليک	گڼه
۱	۱: د تحريک يادښت	
۲	۲: استاد يون او دا يونليک	
۸	۳: يادونه	
۹	۴: درې ورځې د افسانو په وطن کې	
۱۲	۵: هلمند پېژندنه	
۱۴	۶: د سفر پيل	
۱۶	۷: الوتکه او مرکې	
۱۷	۸: هرکلی	
۱۹	۹: بست مېلمستون	
۲۱	۱۰: د سيمينار پيل	
۲۹	۱۱: د هلمند توت	
۳۰	۱۲: د بست راډيو کتنه	
۳۲	۱۳: اراکوزيا پوهنتون	
۳۵	۱۴: د نادعلي پر لوري	
۳۷	۱۵: نادعلي او ښوونځي	
۴۲	۱۶: د ملي تحريک غونډه	
۴۴	۱۷: بست پروډکشن	

دالۍ

ټولو هلمندوالو ته!

۴۶	۱۸: بُست پوهنتون
۵۰	۱۹: د لښکرگاه واټونه
۵۵	۲۰: د ملت بابا پارک
۵۷	۲۱: هلمند سیند مشاعره
۶۰	۲۲: نړیوال (انټرنېشنل کمپلیکس) روغتون
۶۱	۲۳: د سفر وروستی ورځ
۶۲	۲۴: سباوون راډیو تلوېزیون
۶۴	۲۵: ملي راډیو تلوېزیون
۶۶	۲۶: د هوایي ډگر پر لوري
۶۹	۲۷: کابل او د ژوندون انگرې

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

د تحریک یادښت

د افغانستان ملي تحریک د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اشار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریک دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸) مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترڅ کې یې شل عنوانونه علمي اشار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریک په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اشار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریک ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملي کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اشارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریک هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریک له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اشارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور وداني ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازی په هیله

د افغانستان ملي تحریک فرهنګي څانګه

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

استاد يون او دا يونليک

ځينې داسې ليکنې شته چې په لوستلو يې د انسان زړه ته يو ډول سکون راځي، زړه کې ورته خاندې او لوستل شوې خبرې پرې خوږې لگي.

ليکنې په خپل ځان کې بېلابېل ډولونه لري، خو تر ټولو خوندورې يې هغه دي چې بڼکلی تصوير او بڼه پېغام ولري.

د استاد محمد اسمعيل يون يونليک چې پر هلمند يې ليکلی او دلته يې پر بېلابېلو برخو خبرې کړي دي، خپل لوستونکي ځان سره گرځوي او د هلمند بېلابېلو سيمو ته يې وړي، لوستونکي داسې فکر نه کوي چې ليکنه لولم، بلکې داسې احساس کوي چې له يون صيب سره څنگ په څنگ په هر مجلس او د هلمند په هر بندار کې گډون لري.

د عربي ژبې د يوې معقولې ژباړه ده: ((د خبر اورېدل د سترگو د ليدلي حال په شان نه دی)). په دري کې هم متل دی: «شنیده کی بود مانند دیده».

د هلمند په اړه د هېواد ځينې خلک په خپل ذهن کې بل ډول انځور لري، اکثره خلک يې په اړه منفي فکر کوي، هلمند د وحشت ځای بولي، هلمند کې انسانيت تر پښو لاندې گڼي او حتی دغه ولايت ته د راتلو زړه هم نه ښه کوي، خو کله چې هم د هېواد له هرې برخې څوک هلمند ته راغلی دی، له خورا خوږو خاطرو سره تللی او بيا بيا يې هلمند ته د راتگ ارمانونه پر زړه پراته دي.

د تحريک يادښت

د افغانستان ملي تحريک د (۱۳۹۳ ل) کال په پيل کې له خپلو گرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهير کې به (شل عنوانونه) بېلابېل ديني، علمي، ادبي او ټولنيز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحريک دا ژمنه د ياد کال د کب پر (۲۸) مه نېټه پوره او د يوې پرتمينې غونډې په ترڅ کې يې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحريک په ياده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهير کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي.

طبيعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زيات زيار او زحمت ته اړتيا لري، خو ملي تحريک ټينگ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملی کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحريک هيله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې گټه پورته کړي. ملي تحريک له ټولو هغو ليکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندويانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهير کې يې يو بل سره مرسته او ملگرتيا کړې او دا فرهنگي بهير يې بريالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور وداني ورته وايي.

د هېواد د فرهنگ د ښېرازۍ په هيله

د افغانستان ملي تحريک فرهنگي څانگه

وينښېدو مو هلمند کې پوهنيز ډگر ته ورولي په خورا ښکلي الفاظو د شخصي لوړو زده کړو موسسو يادونه کوي، دلته د طب په شان د لوړو پوهنځيو د پټۍ د پرېکېدو زېږی راباندې کوي او هغه خلک چې د هلمند جنگ خپلې تصوير يې پر فکر خپور دی، د دې يونليک لوستل ورته د يوې اسماني معجزې په شان ښکاري.

استاد يون تر دې وروسته خپل لوستونکي ځان سره د هلمند شنې او ښېرازه ولسوالۍ (نادعلي) ته ورولي، هسې خو هم هلمند د کرنې له پلوه غني ولايت دی، شنې شنې ورشوگانې لري، داسې شنې سيمې لري چې د انسان زړه او روح ته خوښي، سکون او آرام ورکوي، خو يون صيب بيا دغه منظره په داسې هنري ډول په خپل يونليک کې انځوروي چې لوستونکي ته کټ مټ د سيمې تصوير ودروي او داسې فکر کوي چې په خپلو سترگو عکاسي کوي: «سهار لس بجې وې، چې د ښار له خنډو په هغه پله پورې وتو چې لښکرگاه ښار له (نادعلي)، مارچې او گرمسېر) ولسواليو سره وصلوي، سرکونه د خدای (ج) په فضل ټول پاخه شوي وو، ولسوالۍ ته غځېدلې لار هم په ښه او اساسي ډول رغېدلې وه، د پاخه سرک ترڅنگ کېنډل شوي نهر د يو عصري تمدن مظاهره کوله.»

يون صيب د هلمند له واقعي تصوير پرده پورته کوي، نادعلي ته پر لار شنه سيمه دومره اغېز پرې کوي چې خپل قلم نه شي مهارولې او بې اختياره خپلو لوستونکو ته د سيمې ښکلا داسې تصويروي: «نږدې پنځلس کيلومتره مزل به مو کړی و، هوارو، پراخو او ښېرازو ځمکو

يون صيب په خپل يونليک کې دغه ټکي ته اشاره کړې ده او وايي: «زما په شان به ډېرو هېوادوالو او بهرنيانو ته هلمند يوه افسانه ښکاري، هغه چا چې هلمند او هلمنديان نه وي ليدلي، نو هغوی به د هلمند په باب عجيب او غريب تصور ولري. رسمي او نا رسمي ازادو او نا ازادو رسنيو په وروستيو درې څلورو لسيزو کې د هلمند تصوير خورا اړولی او را اړولی دی، د جنگ، ويرې، وحشت او وژنو راپورونه ددې تصوير مهم رنگونه وو او لا هم ښودل کېږي.»

رښتيا هم هلمند يو شمېر رسنيو افغانستان او نړۍ ته ناسم معرفي کړی دی، د يوې سيمې سمه پېژندنه ليکوال ښه کولای شي او بيا داسې ليکوال چې خپله نوم يې له يون څخه جوړ وي، نو يونليک کې به يې خود حقيقتونو ته گوري.

استاد يون چې هلمند ته د هلمند پېژندنې سيمينار په موخه راغلی و، خپل يونليک يې په خورا مهارت ليکلی، لومړيو خبرو کې يې د هلمند په اړه لنډې خو قانع کوونکې خبرې کړي، ورپسې يې د خپل يونليک مزل د هلمند پېژندنې له سيميناره پيل کړی، هغه څه چې په سيمينار کې ويل شوي او پېښ شوي، ټول يې په ښکلي لهجه او عام فهمه ژبه رااخيستي دي، هغه لوستونکي که سيمينار کې يې گډون نه وي کړی، د يونليک له دغې برخې هم ډېر څه زده کولای شي.

پر سيمينار تر هر اړخيزو خبرو وروسته مو يون صيب په يونليک کې د توتو مېلې ته ورولي، هلته تر څو شېبو تمېدو وروسته مو د بښت راډيو پر سټوډيو گرځوي، بېرته مو د خوب په نړۍ کې ورکوي، په

مدني ټولنې په دفتر کې راټول شوي وو، له دوی سره يې لنډې خبرې کړي دي، چې دا هم د يونليک يوه برخه ده.

رښتيني انسان رښتيا وايي او رښتيا ويل يې عادت وي، يون صيب چې کله په خپل يونليک کې لوستونکي د لښکرگاه پر واکونو گرځوي، ټولې خبرې سپينې سپينې کوي، رښتيني تصوير وړاندې کوي، دلته د لوړو زده کړو خصوصي موسسې ته له نورو استادانو او ليکوالو سره يو ځای ورځي، بست پروډکشن، سباوون راډيو تلويزيون او نورو گڼو علمي، او رسنيزو دفترونو ته ورځي، ملگرو ته ډاډ ورکوي، مرکې ورسره کوي او د يو ښه استاد په توگه لازم گڼي د هلمند له هرې برخې ځان خبر کړي چې استاد يې يو وخت د ليدو ارمان لاره، خو خداي (ج) د استاد دغه ارمان له ډېرو خوږو خاطراتو سره مل پوره کړ.

په ټوله کې د استاد يونليک ډېر ساده او په زړه پورې دی، تر ټولو ښه ځانگړنه يې دا ده چې د هلمند رښتيني انځور يې را اخيستی او پر هغو رسنيو يې نيکه کړې چې کلونه کلونه يې د هلمند پر وړاندې د خلکو ذهنيت او فکر ته ناسم تصويرونه وړاندې کړي دي. دغه راز استاد د هلمند د ځوانانو پر وړتياوو خبرې کړي دي، خلکو ته يې د ښه پرمختگ زيري ورکړي دي، هلمند يې له ختيزې اروپا سره تشبه کړی دی، دلته يې د لوړو زده کړو د موسسو او پوهنتونو پر فعاليتونو هغه خلک حيران کړي دي چې د هلمند په اړه يې پر ذهن ناسم تصوير خپور دی.

چې په ونو او شينلو پوښلې وې، عجيبه منظره جوړوله، سړي چې نور وچکالۍ خپلې او شاړو نيولې افغانستان ليدلې وي، نو د هلمند دا ولسوالۍ ورته داسې ښکاري چې د ختيزې اروپا کومه سيمه گوري، نيمه ميکانيزه زراعت يې هغه چاته خورا خوند ورکوي چې، له شينليو او کرنيزو مسايلو سره لېوالتيا لري.»

دغه راز يون صيب نادعلي ولسوالۍ ته په رسېدو او هلته په بېلابېلو غونډو کې تر برخې اخيستو وروسته د دغې ولسوالۍ پر پوهنيز بهير تم شوی دی، بېرته يې خپل لوستونکي لښکرگاه ته رارسولي دي.

دا چې يون صيب په دې وروستيو کې ډېر بوخت دی طبيعي خبره ده چې له بوختياو سره روږدی شوی دی او له بلې خوا خروار کارونه ورته گوري چې بايد يون صيب يې ترسره کړي، نو هلمند ته د خپل سفر پر مهال يې هم د ساتيرۍ بندارونه نه دي کړي، بلکې پر بېلابېلو سيمو، ادارو او مرکزونو گرځېدلی دی، ځوانانو، خبريالانو، ممثلينو او نورو خلکو ته يې لارښوونې کړي دي، د ښه کار کولو لارې يې وروښودلي دي، د دوی ستونزې يې اوريدلي دي او...

يون صيب چې د ملي تحريک مشر دی او د يوې سترې مبارزې د پېلېدو له برکته يې د هېواد په لارو کې د خلکو په زړونو کې ځای نيولی، هلمند کې هم هر چا علاقه لرله چې له استاد سره وويني، نو د تحريک ځيني ملگري ورته د مبارزې همسنگرو سره يو ځای د هلمند

يادونه

ژوندپه خپله يو سفر دی، پيل او پای لري، دا سفر که لنډ او کله لږ شان اوږد و، کله سترې او کله دمه وړی وي، زمانه ډېره تېزه روانه وي، چاته نه گوري. هلمند د هېواد د يوې اساسي څانگې په توگه پر ما خورا ډېر گران دی، خو زما په تېر (۴۷) کلن ژوند کې تر دې دمه يوازې يو ځل ددې جوگه شوم، چې هلمند ته ورشم او هلته يوازې (پاوکم درې ورځې) تېرې کړم، دا که څه هم ډېر کم وخت دی، خو ماته يې د هلمند پېژندنې يوه دريځه رابېرته کړه. په درې ورځو کې مې چې څه وليدل او څه وکتل، ماته خورا په زړه پورې وو، هغه مې د زمانې د يوې خاطرې په توگه په دې يونليک کې ځای کړل، طبيعي خبره ده چې هلمند ته زما تر درې ورځيني سفر دمخه هم هلته ډېرې پېښې، پېښې شوي او تر سفر وروسته لاهم ډېرې نورې پېښې، پېښې شوې، په خواشينۍ سره چې ځينې يې ډېرې دردونکې هم وې، د هلمند د ښېرازۍ لپاره چې زما په زړه کې څه هيله وه، هغه لاهم نيمگړې پاتې ده، لاهم په هلمند کې د غم ټيغر خور دی. اوس چې خپل ځان او خپل هېواد ته گورم، ځان ډېر بېوسه او بې کسه احساسوم، خپلو مظلومو هېوادوالو او په تېره بيا خپلو غمخپلو هلمندوالو سره د لاسنيوي لپاره مې هېڅ په لاس کې نه شته، يوازې احساس لرم او درد او د قلم څو توري، غواړم خپلو هېوادوالو سره خپله همدا يوازېنۍ پانگه شريکه کړم، هيله لرم د سفر دا يادښتونه د هلمند د خپل دغه مهال انځورونه او خاطرې له يوه پښت څخه بل ته انتقال کړي او خداي (ج) دې داسې وخت هم راورسوي، چې په ښکلي او سمسور هلمند کې نورې د وير ساندې نه وي، د غم ټيغر خور نه وي او د سوکالۍ وږمې او نغمې هرې خوا ته خورې وي.

د همدې هيلې د بريالپاره د دعاگانو لپې

محمد اسمعيل يون

استاد يون په هلمند کې تر (۴۸) ساعتونو کم وخت تېر کړ، خو په دې ياده موده کې يې قلم له گوتو لرې نه کړ او دغه يونليک يې د کار محصول دی. دا د هر چا په وس پوره خبره نه ده چې په دومره لنډه او تنگه موده کې دې هم خلکو سره ملاقاتونه وکړي، هم دې بېلابېلې سيمې او علمي مرکزونه وگوري او هم دې داسې يو يونليک وليکي چې هم د ماضي تصوير وړاندې کړي، هم دې د نن او سبا لپاره پيغامونه ولري او هم دې د حال منظرې وکارې. د استاد يون په شان له يو کاري انسان څخه همدا هيله کېدې شي، کاشکې ده په هلمند کې ډېر وخت تېر کړی وای، چې هېوادوالو ته يې د هلمند نور لارښه او لا ډېر تصويرونه وړاندې کړي وای.

په پای کې استاد ته اوږد عمر غواړم او دا د هلمنديانو لپاره وياړ بولم چې د استاد محمد اسمعيل يون په څېر ډېر لوی لوی ليکوال، سياستوال او قدرمن مېلمانه يې له خوږو خاطراتو سره له هلمند څخه رخصت کړي دي، هلمنديان يې د بيا بيا راتلو هيله او تلوسه لري.

په درناوي

سردار محمد همدرد

هلمند - ۱۵/۳/۱۳۹۴

درې ورځې د افسانو په وطن کې

سريزه

هلمند د کيسو او افسانو، تورې او مېړانې، جنگ او فرهنگ وطن دی. په فرهنگي برخه کې هلمند ډېر تاريخي وياړونه لري، د امير کروړ وياړنه، د اکبر زمينداوري غزلونه، د ابو هاشم سرواني منظومه ژباړه، د شيخ اسعد سوري بولل، د زرغون خان نورزي ساقينامه، د رابعې او فتح خان، د موسی جان او گلکمې نکلونه او نور ټول د هلمند د ادبي چاپيريال محصول گڼل کېږي. مساحت يې د افغانستان تر هر بل ولايت څخه زيات دی. د لويوالي له مخې په نړۍ کې تر نږدې لسو هېوادونو

لوی دی. د شينوالي له مخې هم په لومړۍ درجه او د دبستو د پراختيا له مخې هم په لومړۍ درجه کې راځي. نفوس يې تر يو نيم مليون تنو اوږي (شاوخوا دوه ميليونه)، خو رسمي شمېرنو د سياسي غرضونو له

مخې دا شمېره د (۹-۱۰) لکو ترمنځ ښودلې ده. زما په شان به ډېرو هېوادوالو او بهرنيانو ته هلمند يوه افسانه ښکاري، هغه چا چې هلمند او هلمنديان نه وي ليدلي، نو هغوی به د هلمند په باب عجيب او غريب تصور لري. رسمي او نارسمي، ازادو او نا ازادو رسنيو په وروستيو درې څلور لسيزو کې د هلمند تصوير خورا اړولی را اړولی دی، د جنگ، وېرې، وحشت او وژنو راپورونه ددې تصوير مهم رنگونه وو. او لاهم همدارنگه ښودل کېږي.

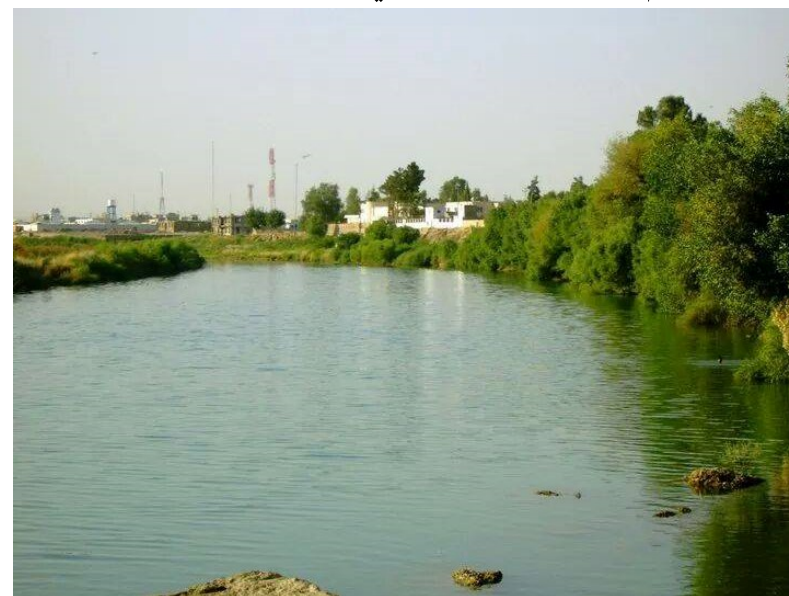
طبعاً هر څوک چې ددې رنگونو په هنداره کې هلمند گوري، نو له هلمنده ځان لرې ساتي، د يوه ساده خو متدين، د يوه غمځپلي خو باغروړه، د يوه جگړه ځپلي خو باتمدنه ولس برخليک تل همداسې وي. ما چې د هلمند د پخواني برم څه ناڅه مطالعه لرله، نو پر هلمند باندې د راغلي وروستي څو لسيز ناورين ناخوالو خورا ډېر ځورولم. زمانې موږ په داسې يو موقعيت کې ودرولي يو چې له ځان ځورونې، اوسېلي ايستنې او ځان کړونې پرته نور هېڅ نه شو کولای. هلمند ته ډېر ځورېدلېم. په وروستيو لسو کلونو کې چې هلمند د پرمختگ او بې رحمه جگړې شاهد و، نو څو ځله مې هيله او اراده وکړه چې هلمند ته سفر وکړم، رسمي او نارسمي بلنې ډېرې راغلې، خو چانس او بخت ياري ونه کړه! هلمند ته مې سفر ونه شو.

کله چې (ژوندون ټلوېزيون) جوړ شو او نشرات يې پيل شول، نو ما د ژوندون يو کاري ټيم دوه ځله هلمند ته ولېږه، چې د هلمند او هلمنديانو پرمختگ او د ژوند پرحالاتو مثبت راپورونه جوړ او د ټلوېزيون پر څپو يې خپاره کړي. ددې پروگرامونو هدف دا و چې هېوادوال د هلمند له پرمختگه خبر شي او خلکو ته د هلمند يو مثبت

هلمند پېژندنه

(هلمند پېژندنه علمي سيمينار) زموږ د سفر اساسي علت و. د هلمند د اطلاعاتو او کلتور رياست، د هلمند ولايت مقام، د اطلاعاتو او کلتور وزارت او نورو اړوندو څانگو په ګډه ددې سيمينار تايي کړې وه. که څه هم هلمند فرهنگيان وايي: «ياد سمينار اساساً د هلمند

فرهنگ پالو له لوري جوړ شوی، د ولايت مقام په لومړي کي زړه نا زړه و اونه يې غوښتل چي د سيمينار لگښت اودمېلمنو درنې مېلمه پالنې ته زړه ښه کړي او په دې نازک امنيتي حالت کي دهېواد د دومره مشهوره څيرو کوربتوب وکړي، خو د هلمندي فرهنگپالو پرله پسې فشارونو د ولايت مقام دې ته مجبور کړ چي يوازي دمېلمنو کوربتوب او د ټولګې د چاپ لگښت ومنې» طبيعي خبره ده چي د سيمينار جوړونکي تر څو مياشتني کار او هلو ځلو وروسته خپل اساسي هدف ته نږدې کېدل. د يوې مياشتې په بهير کې ماته څو ځله له هلمند څخه

تصوير وړاندې شي. د ژوندون کاري ټيم د هلمند په باب نږدې (۳۰) راپورتاژونه برابر کړل چې هر يو يې د هلمند د خلکو د ژوند د پرمختګ يو اړخ روښاناوه.

ددې راپورتاژونو په خپراوي سره ګڼ شمېر هېوادوالو ټلوېزيون ته زنگونه ووهل او موږ ته يې وويل چې هلمند څنگه ښکلی ولايت دی.

دلته خو په رسنيو کې له هلمند څخه يوازې د غم او درد خبرونه خپرېږي. ډېرو خلکو هيله څرګنده کړه چې کاشکې هلمند ته لاړ شي. د خلکو له هيلو سره زما هيله نوره هم وغوړېدله، له همغې ورځې مې وپتېيله چې دا ځل په هلمند کې هر پروګرام و، نور ټول کارونه به يوې خواته پرېږدم او ضرور به ځم او بيا داسې وخت راغی چې هلمند ته د سفر علت او اسباب برابر شول.

د اطلاعاتو او کلتور رئیس ښاغلي (علیشاه مظلومیار)، د مدني ټولنې مشر ښاغلي (سردار محمد همدرد)، د اطلاعاتو او کلتور وزارت مرستیال ښاغلي (غلام نبي فراهي)، د هلمند فرهنگیانو او ګڼو دوستانو له خوا ګڼ شمېر تېلفونونه راغلل او زیات ټینګار یې وکړ چې ضرور باید په دې سیمینار کې ګډون وکړم. ما هم ورسره ژمنه وکړه، په دې زمانې بهیر کې مې هره ورځ زړه درب درب کاوه چې بیا کوم داسې

بېړنۍ کار پیدا نه شي او هسې نه چې بیا مې د سفر مخه ونیسي. د سفر نېټه ورځ پر ورځ رالڼدېده، خو ښه و، خدای (ج) دا ځل ټولې موانع په خپل فضل او کرم لرې کړې. نیت مو و چې که سفر پیلوو، نو د ژوندون له نورو ملګرو سره یوځای به یې د ژوندون له انګړه پیلوو.

د سفر پیل

د ۱۳۹۳ ل کال د غويي (۳۱) مه نېټه سهار وختي پاڅېدم. اودس او لمونځ مې وکړ، ډرېور او امنیتي ساتونکو ته مې ویلي وو چې سهار (پنځه بجې) ما پسې کور ته راشئ، هغو پر خپل ټاکلي وخت په زړو مکروړیانو کې زموږ د استوګنې بلاک مخې ته ولاړ وو. شل کم شپږ بجې ژوندون ټلوېزیون ته ورسېدو. هلته د سفر نور ملګري (سراج الدین پټان، استقلال الکوزی) او دوه کمره مینان (فهیم او نجیم) هم

حاضر وو. د سفر غوټې یې تیارې کړې وې. خو دقیقې په ټلوېزیون کې تم شو. خپل کارونه مو منظم کړل، (شپږ) بجې او (پنځوس) دقیقې له ټلوېزیون څخه د هوایي ډګر پر لوري وخوځېدو. (اوه) بجې هلته ورسېدو. بوډینګ پاسونه مو واخیستل، هلته مو د سفر نور ګڼ شمېر ملګري ولیدل. هغه دوستان چې له کابل په هڅه کې شامل وو په دې ډول وو: د اطلاعاتو او کلتور وزارت مرستیال (پوهنمل غلام نبي فراهي) د ملي راډیو ټلوېزیون رییس (محمد زرین انځور)، د علومو اکاډمي غړی (حبیب الله رفیع)، استاد (محمد اصف صمیم)، لیکوال او د سیاسي چارو کارپوه (محمد حسن ولسمل)، د سیمه ییزو مطالعو

د مرکز رییس (خېړندوی عبدالغفور لېوال)، د علومو اکاډمۍ غړی

(عبدالظاهر شکېب)، د کابل پوهنتون استاد (پوهندوی لائل پاچا
ازمون)، د ژوندون ټلوېزیون خبریال (سراج الدین پټیان)، لیکوال او

ژورنالیست (عبدالاحمد محمدیار)، د سیاسي چارو کارپوه (توپان
وزیری)، د علومو اکاډمۍ غړی (محمد نبی صلاحي)، لیکوال (فدا
محمد نظري)، لیکوال (نجیب احمدزی) او یو شمېر نور دوستان شامل
وو.

الوتکه او مرکې

(اوه) بجې وې چې الوتکې ته پورته شو، افغان جټ الوتکه، خورا
نوي او پاکه سوتره الوتکه وه، وړه، د دېرش پنځه دېرشو تنو سورلیو د
ځایونې وس یې درلود. د ژوندون خبریال (سراج الدین پټیان) او کمره
مین (فهیم) چې له پیله یې د یوه تصویري راپورتاژ د جوړونې هوډ کړی
و، له خپلې اعیارې کمرې سره د الوتکې په دهلیز کې برچپک ولاړ وو.
مایک او کمره دواړه مرکې ته چمتو وو. لومړی یې د اطلاعاتو او کلتور

وزارت مرستیال (غلام نبی فراهي صیب) سره مرکه وکړه، بیا ما (یون)
سره، بیا رفیع صیب، لېوال صیب، ډاکټر ځلاند او ولسمل صیب سره
مرکې وشوې. دا به په الوتکه کې د خپل ډول تر ټولو زیاتې مرکې وي،
چې یوه ژورنالیست په الوتکه کې ترسره کړې. (اوه نیمې) بجې الوتکه
له ځغاستلیکې څخه پورته او د هلمند پر لوري رهي شوه، خو مرکو لا
هم په الوتکه کې دوام درلود. پنځه لس کم نهه بجې د هلمند په بښت
هوایي ډگر کې کښته شو.

ددې هوايي ډگر ليکه د (۵) مليونه ډالرو په لگښت نوې جوړه

شوې، (۱۸۰۰) متره اوږدوالی لري چې له اصلي او نړيوال معياره يو کيلو متر کمه ده. خو بيا هم د افغانستان په شان د يو هېواد لپاره او هغه هم په ولايتي کچه غنيمت گڼل کېږي.

غنيمت په دې مانا چې تر دې دمخه خو دا هم نه وه، ښه حالت به

هغه وي چې دا ليکه خپل معيار ته ورسې او د هوايي ډگر نور تاسيسات هم بشپړ شي. په هوا کې زموږ سفر لنډ او مستر ح و.

هرکلی

کله چې له الوتکې کوز شو، نو د هلمند د والي (حاجي محمد نعيم) په گډون، د هلمند گڼ شمېر دولتي چارواکو او هلمند فرهنگيانو له کابل څخه ورغلي هيئت ته تود هرکلی ووايه. يوې سيمې ته ورتگ او هلته د خلکو د عمومي چلند لومړنۍ تصوير همدا د هرکلي شېبې وي. که چېرې دا لومړنۍ شېبې، ښکلې، منظمې، سمې او له صميميته

ډکې وي، نو سړی اټکل کولای شي چې د سفر زیاته برخه به خوږه تېره شي، خو که لومړی تاثر منفي و، نو بیا چې وروسته څومره خدمات او تشریفات وړاندې کېږي، د لومړنۍ لیدنې ذهني اغېز پرې خپل رنگ خوروي. هلمند کې موږ ته لومړنۍ هرکلی خورا صميمي و. لوکس گاډي ولاړوو، ټول لوړ پوري چارواکي او فرهنگيان د هيئت د هرکلي لپاره چمتو وو.

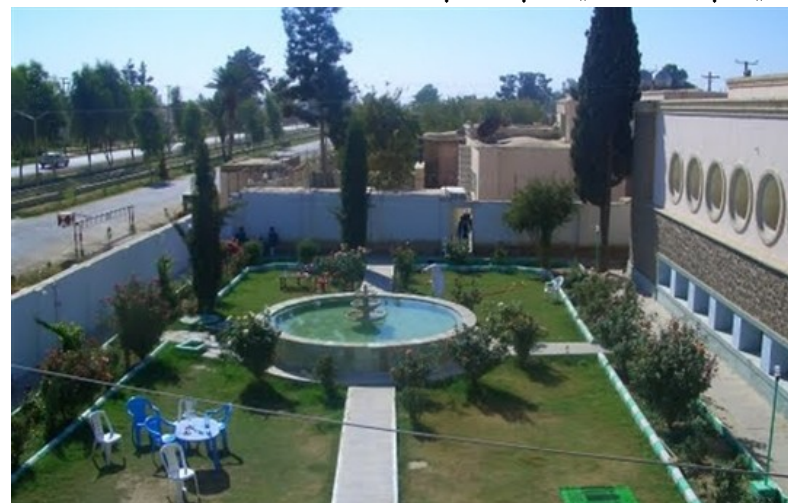
بُست مېلمستون

په هوايي ډگر کې تر هرکلي وروسته، هر څوک له یو مسول او لارښود کس سره په گاډي کې کېناستل. تر اوو اتو دقیقو مزله وروسته بُست مېلمستون ته ورسېدو. بُست مېلمستون که څه هم ډېر لوکس نه دی، خو د تاریخي قدامت له مخې یې ارزښت ډېر زیات دی. نورو هېوادونو ته چې هم کله څوک په یو رسمي سفر ځي، که کوربه هېوادونه غواړي، خپل مېلمه ډېر ونازوي نو تاریخي هوټلونو ته یې بیایي او دودیزه غذا ورکوي.

بُست هوټل یا مېلمستون چې د اعلیحضرت محمدظاهرشاه د واکمنۍ پر مهال د هلمند د سیند پر غاړه ودان شوی او د هلمند د سیند څپې یې د دېوالونو تر څنډو رسي، خورا ښه منظره لري. زموږ کوربنو ویل، اعلیحضرت چې به کله هلمند ته راته، نو په همدې هوټل کې به اوسېده، دلته یې خپله مخصوصه خونه هم درلودله. ددې هوټل دېوالونه خورا لوی او سورور وو، اصلي جوړښت یې له خامو خښتو رغېدلی، خو وروسته یې د پخو خښتو پوښ هم ورکړی دی. ددې

دېوالونو ځانګړتیا داده چې په اوږي کې د خونود داخلي هوا یخه او په ژمي کې ګرمه ساتي یانې دا چې دا دېوالونه د ځینو انسانانو په شان د

بېروني هوا او فضا ډېر تابع نه دي، د مقاومت ظرفیت یې لوړ دی او په عادي باد و هوا ډېر ژر نه ګرمېږي او یا په اصطلاح نه احساساتي کېږي. د اوږي په موسم کې دې خونو ته داخليدل له خوب سره د ملګرتیا مانا لري. موږ چې هم دلته راوړسېدو، نو هر چا ته خپله خونه معلومه شوه. د ژوندون ملګري چې زما په ګډون (پنځه تنه) وو. په یوه خونه کې مو خپله ځان سره جوړ کړ. څلور چپرکتیه په کې پراته وو. ما (یون)، پټان، فهیم او نجیم ته چپرکتیونه ورسېدل، استقلال وویل، زه پر ځمکه څملم. تر لږ څنډ وروسته پر ما د خوب یوه لنډه څپه راپرېوته، نیم ساعت شکر خوب به مې کړی و، تر خوب وروسته. تشناب ته لارم پر ځان مې اوبه تېرې کړې، د انجويي انډیوالو په اصطلاح (ریفرش شولم.

د سيمينار پيل

له بښت مېلمستون څخه بيا په ولايت کې د سيمينار تر تالاره پورې د موټر ايله دوه درې دقيقې لاره ده، د ولايت مقام ته مخامخ (د استاد بېنوا) تالار ته لاړو، سيمينار په همدې تالار کې جوړ شوی و. له دې تالار څخه د ولايت د مشرتابه د جرگو لپاره هم کار اخيستل کېږي، نو ځکه خو غړيزيستم په کې تيار جوړ و. د هر چا مخې ته يو مايک

ايښی و. شل کم يوولس بجې سيمينار په رسمي ډول پيل شو. د معمول په څېر لومړی د قران کریم د څو مبارکو ايتونو تلاوت وشو او بيا ملي سرود وغږول شو. وروسته والي (الحاج محمد نعيم) د هلمند پېژندنې يو ورځنې سيمينار گډونوالو ته هرکلی ووايه، ددې سيمينار د جوړېدو، ارزښت، ماهيت، د هلمند او هلمنديانو د وروستيو پرمختگونو، امنيت او نورو مسايلو په باب يې ليکلې خبرې وکړې او د سيمينار گډونوالو ته يې د بري او په هلمند کې د پاتې کېدو پرمهال د ښه ژوند هيله وکړه.

هلمند پېژندنه (لومړۍ برخه):

د والي (حاجي محمد نعيم) تر خبرو وروسته د سيمينار لومړۍ برخه پيل شوه. دا برخه ډېره لنډه وه، يوازې ويناوې په کې وې، چا

کومه ليکلې ليکنه په کې ونه لوستله، استاد رفيع، استاد محمد اصف صميم، محمد حسن ولسمل صيب او ما (يون) په کې د سيمينار د ارزښت، د جوړېدو اړتيا او د پرېکړو پر عملي تطبيق ټينگار وکړ. د ځينو دوستانو خبرې په دې لومړني بحث کې هم د سيمينار تر اصلي

محوره ووتلې، خو بيا هم په مجموعي ډول خبرې اترې د سيمينار پر ارزښت راڅرخېدلې. تر دې نږدې يوساعته خبرو وروسته د سيمينار مشرتابه هڅت وټاکل شو. د سيمينار مشرتابه لپاره (استاد حبيب الله رفيع) مشر، (استاد محمد اصف صميم) د مرستيال او (عليشاه مظلوميان) د منشي په توگه غوره شول، کله چې د سيمينار د مشرتابه هڅت خپلو مشخصو څو کيو ته لاړ، نو رئيس؛ استاد حبيب الله رفيع وويل: ((څرنگه چې د جمعې مبارکه ورځ ده، د ډوډۍ او بيا د لمانځه وخت دی، نو موږ د سيمينار لومړنۍ برخه همدلته ختموو، د سيمينار دويمه برخه چې اساسي برخه ده او په هغې کې به ټول دوستان خپلې ليکنې اوروي، هغه به د غرمې تر ډوډۍ او د ماسپښين تر لمانځه وروسته پر (۲ بجو پيلوو))، دا پرېکړه يې په غوڅ ډول اعلان کړه، ما پرې غږ کړ، همدغسې قاطع رئيس په کار دی.

د غرمې ډوډۍ او لمونځ: د (بېنوا) تالار تر څنګ بل وړوکی
هال و، ډوډۍ يې همدلته راوړه، ډوډۍ د هلمند ښاروالۍ له خوا تیاره

شوې وه، تر ډوډۍ دمخه مو هم له یو شمېر هلمندي ځوانانو او
فرهنگیانو سره وکتل، په هلمند کې مو د تېرې تېرې شوې تراژیدۍ،
اوسنۍ غمیزې او راتلونکي حالت په بابد د نظر تبادله وکړه، د هلمند
پر استحقاق مو خبرې وکړې، په تېرو دېرشو کلونو کې د هلمند او

هلمنديانو پر محرومیت مو بحث وکړ، تر ډوډۍ وروسته نږدې یو
ساعت وخت و، موږ بېرته مېلمستون ته لاړو، هلته بیا پر ما د خوب
یوه خپه راغله، کله چې مې دمه راسته شوه، نو ګړۍ یوه نیمه بجه وه،
تشناب کې مې یو ځل بیا پر ځان اوبه تېرې کړې، دوه رکعت مسافراڼه

لمونځ مې وکړ، نو چې ټول ملګري راټول شول، دوه بجې او پنځه
وېشت دقیقې شوې، د سیمینار ځای ته چې لاړو، نو پوره دوه نیمې
بجې وې.

د سیمینار علمي یا دویمه برخه: موږ چې کله دوه نیمې
بجې سیمینار ته ورسېدو، نو سیمینار پیل شوی و، کله چې به (درې

تنو) خپلې لیکنې ولوستې، نو بیا لس دقیقې وخت ورکول کېده، چې
ازاد بحث وشي او که چا سره پوښتنې وې، هغه مطرح کړي. په
سیمینار کې ښه ازاد بحث وشو، ټولې (۱۳) لیکنې ولوستل شوې.
یوازې (توپان وزيري) او (محمد یار یار) د لیکنو پر ځای خبرې وکړې،

چې اکثره یې پر سیاسي موضوعاتو راڅرخېدې، نورو اکثره لیکوالو

- ۱۱ : هلمند تر تاريخ وړاندې شريف الله دوست سرواني
- ۱۲ : د بُست شاه زوى استاد حبيب الله رفيع
- ۱۳ : هلمند رسنۍ او د بيان ازادي عزيزاحمد شفيع
- ۱۴ : هلمند كي ديورانيمو زېرمې انجينر توريالى رحمانى
- ۱۵ : د هلمند اقتصادي جغرافيه استاد عصمت الله نصرت
- ۱۶ : د هلمند ښوونيز بهير بهاوالدين
- ۱۷ : د هلمند سيند اوبه دچا په گټه دي؟ توريالى سيستانى
- ۱۸ : د هلمند لرغوني سيمي او کلاگانى فريد احمد فرهنگ
- ۱۹ : هلمند او کاکړۍ غاړې عزيزاحمد تسلي
- ۲۰ : د هلمند لويه ادې محمد شفيق ژمن
- ۲۱ : هلمند په غزنوي دوره كي بشيراحمد
- ۲۲ : هلمند په غوري دوره كي محمد ياسين کريمي(غوري)
- ۲۳ : هلمند دپوهني په ډگر كي لالاخان خروټى
- ۲۴ : هلمندي رسنۍ زين الله ستانکزى
- ۲۵ : هلمند كي دپام وړ عنا صر حميدالله هيواد
- ۲۶ : هلمندى گړدود غلام نبي شاکر
- ۲۷ : دکجکي بند تاريخي شاليد فضل باري فياض

او پوهانو د ټاکل شوې موضوع په باب خپلې ليکنې، چې مخکې تر مخکې يې ترتيب کړې وې، ولوستلې. ځينو ليکوالانو ته چې ليکنې يې خورا مهمې وې، خو د وخت د کمښت له امله يې ليکنو ته نوبت ونه رسېد. لوستې او نالوستې ليکنې په دې ډول دي:

د ليکنې نوم ليکوال

- ۱ : د هلمند سيند تاريخي، ولسي او مېکانيزه بندونه استاد غلام سرور غفاري
- ۲ : د هلمند سيند ونډه په تمدن کې استاد شاه محمود حسرت
- ۳ : هلمند ته د اسلام راتگ محمد اسماعيل شريعت يار
- ۴ : هلمند په صورة الارض مولوي عبدالحميد هلمندى
- ۵ : ساکان او سيستان عبدالغفور ليوال
- ۶ : د هلمند زړه رابښکون محمد نبي صلاحي
- ۷ : ديو حقدار ليکوال ياد محمد زرین انځور
- ۸ : د بُست داستاني ادب استاد فدا محمد نظري
- ۹ : د هلمند خاطره ډاکټر فيض محمد ځلاند
- ۱۰ : هلمند سيند او ځمکو ته گواښ استاد عبدالستار ستورى

۲۸: بېنوا پېژندنه استاد حکمت الله وياړ

۲۹: هلمند دلرغوني ادب په غېږ کي

۳۰: په منځنۍ ادبي دوره کې د هلمند نوميالي حميدالله حميدي

۳۱: د هلمند په ۱۳ کلنه جگړه کې

د ماشومانو رواني حالت پوهيالی عبدالمناف فردين

۳۲: هلمند په بریتانیا کې (هلهته د هغو سرتېرو لپاره چې هلمند ته د جگړې لپاره راځي هلمند ته ورته سیمه جوړه شوې چې سرتېري له وړاندې لاله دا ډول سیمې سره بلدتیا ولري).

۳۳: د هلمندۍ مېرمنو د ژوند رښتینۍ انځور نیلا پرهر

۳۴: سویل لوېدیځ ولایت هلمند ته یوه لنډه کتنه هلمندی

۳۵: هلمند د محمد زیو په دوره کې سردار محمد همدرد

۳۶: د سند – هلمند تمدن زموږ د تاریخ پیلامه ژباړن: احسان الله ارینزی

۳۷: د هلمند په غېږ کې د لرغوني ادب دوره خیر محمد همت

۳۸: د هلمند پښتني دودونه بصیر الحق عادل

ټولې لیکنې تر نږدې (۴۷) لیکنو پوري رسېږي.

په یادو لیکنو کې اکثره لیکنې پر اصلي موضوع څرخېدې، ځینې فرعي او څنګزني موضوعات هم په کې وو، خو په خپله د هلمندوالو لیکوالو لیکنې د خورا دقت، ستاینې او پاملرنې وړ وې. د هلمند

ځوان نسل فرهنګیانو په دې سیمینار کې دا ثابته کړه چې دوی په زغرده د مسایلو، ستونزو، ماضي او حال د سپړلو او راتلونکو احتمالاتو د ارزونې وس لري. د سیمینار لیکنې دومره په زړه پورې وې

چې سړی یې بلې خوا ته نه پرېښوده، زړه یې هیله کوله چې ټوله لیکنه باید ولوستل شي.

په سیمینارونو کې چې معمولاً اوږدې لیکنې لوستل کېږي، پر ځینو ګډونوالو د خوب د غلبې راتګ حتمي او معمولي خبره ده، دلته هم پر یوه نیم د خوب یوه خپه راتلله، خو اکثر و ګډونوالو په پوره خوند، دقت او لذت د سیمینار لیکنې واورېدلې. دا د هلمند د هر اړخیزې څېړنې، ارزونې، پلټنې، تېر، حال او راتلونکي په باب خورا ګټور سیمینار و، سیمینار مازیګر ناوخته (شپږ) بجې پایته ورسېد.

د بُست راډيو کتنه

د ملي امنيت رياست کې د شپږمېو تر مېلې وروسته له استاد (عبدالستار ستوري) او د بُست راډيو خبريال (احمد شاه پاڅون) سره د بُست راډيو پر لوري وخوځېدو، تر (۱۵) دقيقو مزله وروسته هلته ورسېدو. بُست راډيو د لښکرگاه ښار د (لومړۍ) ناحيې په يوه دوه

پوړيزه ودانۍ کې فعاليت کوي. هلته مو د بُست راډيو مسؤل او د راډيو له نورو کارکوونکو سره چې دا مهال لاهم په راډيو کې وو، وکتل. د بُست راډيو له مسؤل ښاغلي (عبدالسلام ذاهد) څخه مو د راډيو په باب هر اړخيز معلومات ترلاسه کړل. بُست راډيو په مجموعي ډول (۳۰) کارکوونکي او، (۱۸) ساعته نشرات لري او په هلمند کې د راډيو گانو په جمله کې هغه راډيو ده چې خورا ډېر اورېدونکي لري. له (عبدالسلام ذاهد) سره مو د بُست راډيو، نورو راډيوگانو او په ټوليز ډول په هلمند کې د ټول نشراتي بهير په باب هر اړخيزې خبرې اترې وکړې. پټيان صيب د راډيو د مشر (ذاهد) ترڅنگ، د راډيو له نورو کارکوونکو، له افتخاري همکار (عبدالستار ستوري) او نورو سره هر

د هلمند توت

کله چې سيمينار ختم شو، نو د ملي امنيت رييس ښاغلي (نعيم مومن) چې ددې سيمينار په امنيت ساتنه کې يې مهم رول درلود، مېلمانه د ملي امنيت رياست ودانۍ ته دعوت کړل، هلته يې د توتو مېلمستيا جوړه کړې وه، توت او شپږمې دواړه تيار وو، نږدې

(شپېتو، اویا) تنو ته يې تيارۍ نيولې و، خورا خوندور توتان وو. دا چې شپږمې مو پرې له پاسه وڅښه دا نو بيا بل کيفيت و، ماته يې د لغمان (۳۰-۳۵) کاله وړاندې خاطرې راياډې کړې. کله چې وړوکی وم، نو زموږ کور ته ورڅېرمه د الينگار بهانده سيند بهېده، هلته د سيند غاړې ته د توتو گڼې ونې وې، توتان به مو وڅښل، د سيند غاړې ته به مو يخ کړل، وبه مو خوړل او کله چې به ورسره شپږمې مل شو، نو هغه به بيا بل خوند و، تر شپږمې وروسته د سيند پر غاړه ترشنه سيوري لاندې او بيا د شنې کبلې له پاسه به مو څادر هوار کړ او بيا به نو د خوب ښاپېرۍ پر سترگو د خوب څادر راخور کړ. د ماشومتوب هغه خوند او د ژوند اوسنۍ ستړتياوې او غمونه که سره پرتله کړو، نو لکه خوب چې له وينې سره پرتله کوي. توتان مو وخوړل، ښه خوند يې وکړ او د زړه له کومې مو کورښو ته دعاگانې وکړې.

اړخيزه ټلوېزيوني مرکې وکړې، د بُست راډيو خبريال (احمد شاه پاڅون) له ما څخه هم هيله وکړه چې يوه راډيويي مرکه ورسره وکړم، هغه سره سټډيو ته لاړم، نږدې (۲۵) دقيقې مرکه مو وکړه چې اکثره پر فرهنگي مسايلو را څرخېدله.

د بُست راډيو کارکوونکو زموږ ډېر زيات عزت وکړ، ډول ډول جوسونه يې راوړل، چای يې راوړ، له محبت او اخلاصه ډک مجلس مو ورسره وکړ او د فرهنگي کارونو د سرته رسونې لپاره مو د گډې

ملگرتيا ژمنه وکړه. له هغوی څخه تر خدای پامانۍ وروسته، نږدې يوولس بجې وې، چې بُست هوټل ته ورسېدو، د ډوډۍ وخت نه و، خو کوربنو موږ ته يو څه تيار کړل، تر هغه وروسته خونې ته لاړم، هلته د ملي تحريک دوه ملگري (محمد اشرف) او (قاري بختيار) د مخه موږ ته منتظر وو. تر لږې دمې وروسته قاري بختيار راته يو ښکلی شعر په ترنم کې واوروه. د تحريک او نورو کارونو په باب مو له (محمد اشرف پروانه) او (سردار محمد همدرد) ورور سره تفصيلي خبرې وکړې. تر (۱۲) بجو پورې مو هغوی سره مجلس وکړ، بيا هغوی د کور او موږ د خوب پر لوري لاړو.

اراکوزيا پوهنتون

د جوزا پر لومړۍ نېټه د شنبې سهار کله چې مو په بُست مېلمستون کې چای وڅښه، نو د والي صيب يو سکرتر راته وويل: ((تاسو، فراهي صيب او انځور صيب يو ځای ته سفر لرئ))، ما وويل: ما خو ډېرو دوستانو سره وعده ايښې، که زه پاتې شم ښه به وي، که والي صيب له رسمي انډيوالاتو سره لاړ شي، ښه به شي، که ماته اجازه راکړئ، خوشاله به شم، هغه وويل، نه! والي صيب ډېر ټينگار کړی، ستاسو تگ حتمي دی، (لس پنځه لس) دقيقې وروسته بيا راغی، ما ته يې

وويل: ځان تيار کړه، ما بيا وويل: که زه لاړ نه شم ښه به وي، دلته به دوستان وگورم، هغه بيا خپله خبره تکرار کړه، ويې ويل: ((ژر څو، تر لس يوولسو بجو بېرته راځو.)) ما له نورو خلکو سره پر وعدې سربېره (بشر مل صيب) سره هم وعده کړې وه، بشر مل د دويم ټولگي زده کوونکی، د هلمند ادبي بهير غړی، ښه شاعر دی او په ډېر کم عمر کې

د پڅو سړيو کارونه کوي، هغه نن په سباوون ټلوېزيون کې د کوچنيانو لپاره ټولنه پرانيستله، هغه سره مې ژمنه وه، خو د والي صيب د سکرتر او وروسته بيا د فراهي صيب په ټينگار د والي صيب له کاروان سره ملگری شوم. د هلمند د خلکو استازي نسيمه نيازی، خور هم دا مهال په بست هوټل کې له موږ سره يو ځای شوه. د امنيت رييس بناغلی (نعيم مومن)، يو تن ډرپور، زه (يون) او (نسيمه نيازی)، خور د امنيت رييس په مرمۍ ضد ډاډسن گادي کې کېناستو، لومړی د ارکوزيا پوهنتون ته لاړو، په ارکوزيا پوهنتون کې د طب پوهنځي پرانيسته وه، دا پوهنتون چې (درې کاله) د مخه پر (۱۳۹۰) کال جوړ شوی، ټول (۸۱۰ شاوخوا) محصلين او (۵۱) استادان لري، د پوهنتون ريس بناغلی (قدرت الله يعقوبي) دی، پوهنتون په ښه معيار فعاليت

کوي، د هلمند خلک او محصلين ورڅخه خوشاله برېښېدل. د غونډې پيل د قران کريم د څو مبارکو ايتونو په تلاوت وشو، بيا ملي سرود وغږول شو، د پوهنتون رييس، لنډه وينا وکړه، بيا والي صيب د

ارکوزيا پوهنتون او په هغه کې د طب پوهنځي د پرانيستې په باب لنډې خبرې وکړې او دا يې د هلمند په تحصيلي ډگر کې يوه نوې

زياتونه وبلله. په غونډه کې له کابل څخه پر راغلو مېلمنو ستاينليکونه هم وويشل شول.

بيا مو په گډه د طب پوهنځي د پرانيستې پټۍ پرې کړه او ټولو په گډه خوږه (شپړينې) وخوړله، هغه کسان چې له والي صيب سره په سفر کې ملگري وو، هغوی راووتل او نورو خپلې غونډې ته دوام ورکړ.

د ناد علي پر لوري

کله چې مو د ارکوزيا پوهنتون د طب پوهنځي پرانيسته وکړه، نو د (ناد علي) ولسوالۍ پر لوري مو حرکت وکړ. د امنیت رييس په مخکې سيټ، زه او نسيمه نيازی خور په شاته سيټ کې ناست وو، دا نو په ټول عمر کې دې ولايت او دې ولسوالۍ ته زما لومړی سفر و. سهار لس بجې به وې چې د ښار له څنډو پر هغه پله پورې وتو چې لښکرگاه ښار له ناد علي (ناوې، مارچې او گرشک) ولسواليو سره وصلوي. سرکونه د خدای (ج) په فضل ټول پاخه شوي وو، ولسوالۍ ته

غځېدلې لاره هم په ښه او اساسي ډول رغېدلې وه.

د پاخه سړک تر څنګ کيندل شوي نهر د يوه عصري تمدن مظاهره کوله. د امنیت رييس دوه کاله مخکې پر لښکرگاه ښار د طالبانو د بريد يادونه وکړه. هغه وويل: ((هغه مهال د هلمند سيند د وچکالۍ له امله تقريباً وچ شوی و؛ ډېرې کمې اوبه په کې وې، د سيند دې غاړې ته په سوونو طالبانو پر لښکرگاه ښار د بريد نيت درلود، ان ويل کېږي چې انګرېزان هم ورسره همغاړي وو، پر ښار سخته جګړه ونېسته، خو موږ او د ښار مدافعانو د انګرېزانو او نورو بهرنيانو له مرستې پرته

طالبان پر شا وتمبول، د طالبانو په سلګونو مړي د لته او هلته پر ځای

پاتې شول، کله چې انګرېزان زموږ له دفاع خبر شول، نو هغوی هم ځانونه راوړسول، ډزې يې پيل کړې، دا نو بيا هغه مهال و چې طالب په سيمه کې هېڅ موجود نه و، لښکرگاه او په مجموع کې هلمند سخت جنگونه زغملي دي، اوس د خدای فضل دی، موږ ګڼو ولسواليو ته د ځمکې له لارې سفرونه کولای شو. امنیت به نور هم ښه وای، که مرکزي حکومت هلمند ته پاملرنه کړې وای.))

نږدې (پنځلس کېلومتره) مزل به مو کړی و، هوارو، پراخو او ښېرازو ځمکو چې په ونو او شينليو پوښلې وې عجيبه منظره جوړوله، سړي چې نور وچکالۍ ځپلې او شاپو نيولی افغانستان ليدلی وي، نو د هلمند دا ولسوالۍ ورته داسې ښکاري چې د ختيزې اروپا کومه سيمه ګوري، نيمه ميکانيزه زراعت يې هغه چاته خورا خوند ورکوي چې له شينليو او کرنيزه مسايلو سره لېوالتيا لري. تر شل پنځه ويشتو دقيقو مزله وروسته اصلي هدف ته ورسېدو.

ناد علي او بنوونځي

والي صيب او د پوهنې کاري ټيم اصلاً موږ ناد علي ولسوالۍ کې د بنوونځيو د پرانيستې لپاره بللي وو، دلته د يو بنوونځي د ودانۍ ډبره ايښودل کېده، دا لېسه په (څلور لارې) سيمه کې موقعيت لري چې دوی يې ((چهار راهي)) بولي او لېسه هم د (عبدالحي) لېسې په نامه يادېده.

د قران کريم د څو مبارکو ايتونو تر تلاوت او د ملي سرود تر غږولو وروسته لومړی د ناد علي ولسوال بڼاغلي (انجنير محمد ابراهيم) خبرې وکړې. دی يو ځوان ولسوال و او له ظاهري خبرې او چلنده خورا

با استعداد نه کارېده، لومړی يې مېلمنو ته هر کلی ووايه، د امنيت په باب يې خبرې وکړې، په ناد علي کې يې د زده کوونکو په باب وويل چې ټول (دولس زره) (۱۲۰۰۰) زده کوونکي لرو، له هغې جملې څخه درې زره (۳۰۰۰) تنه نجونې دي.

ورپسې د پوهنې رييس بڼاغلي (عبدالمتين جعفر) خبرې وکړې، ده د خپلو خبرو په ترڅ کې وويل: ((اوس موږ په ټول هلمند کې (۲۵۲) بابه بنوونځي لرو، (۵۳) بنوونځي مو بېرته پرانيستل او (۱۳۰) بنوونځي لاهم ترلې پاتې دي. په (۲۵۲) بنوونځيو کې (۶۰) بابه

بنوونځي ودانۍ لري. په ټول هلمند کې (۲۵۲) بنوونځي دي چې (۷۲) يې لېسې دي.

په (۱۳۹۲) کال کې مو (۴۴) پروژې لرلې چې زياتې برخې مو بشپړې کړې. د (عبدالحي بنوونځي) ودانۍ چې په څلور جريبه او (۷) بسو ځمکه کې جوړېږي، هم د همدې پروژو له جملې څخه ده، دا بنوونځی (۱۲) درسي خونې او نور ملحقات لري.

ورپسې د هلمند والي بڼاغلي الحاج محمد نعيم وينا وکړه، هر

کلی يې ووايه، د امنيت، د کوکنارو د کښت کمښت او نورو مسايلو په باب يې تر خبرو وروسته وويل: ((ناد علي کې اوس د خدای په فضل بند مکتب نه شته، (۷) بنوونځي بند وو، هغه هم خلاص شول))! والي زياته کړه: ((په ناد علي کې د نجونو لپاره شپږ بنوونځي فعال دي چې يوه يې لېسه ده.))

د والي صيب تر خبرو وروسته دعائيه وشوه او بيا ټول راغلي هيئت چې فراهي صيب، انځور صيب، نسيمه نيازی او نور په کې شامل وو،

ټولو په ګډه د بنوونځي د ودانۍ ډبره کېښوده. کله چې ډبره کېښودل شوه، یو سپین ږیری چې دیني عالم هم و او غټه لونګۍ یې پر سر وه، ویلې: یې چېرې دی (یون) صیب، چېرې دی؟ زه ورته یو چا

معرفي کړم، ویل یې دغه دی، هغه ویل نه دا نه دی، ما ویل، چې یون صیب به غټ سړی وي غټ غټ برېتونه به یې وي، غېږ به ترې نه چاپېرېږي، بیا نو غاړه یې راکړه، د مورشیدې دې شه ټول کابل دې وخوځوه، زموږ د زړه زنگ دې لرې کړ، یاره چې همدلته راسره پاتې

شي نو خورا خوند به وکړي. ما ویل، مننه، بیا بل وخت. له خلکو سره تر خدای پامانۍ وروسته مو مو یو څو دقیقې مزل وکړ. ولسوالۍ ته ورڅېرمه د (قلعه هزاره) په نامه یو بل بنوونځی چې تیار جوړ شوی و، د هغه پټۍ پرېکولو ته ورغلو، دلته هم د معمول په څېر د قرانکریم د څو مبارکو ایتونو تلاوت وشو، بیا ملي سرود وغږول شو، بیا د پوهنې

رییس خبرې وکړې، والي صیب خبرې وکړې، نسیمې نیازی چې د

هلمند د خلکو استازې ده، لنډه وینا وکړه، ناست کسان چې ټول شمېر یې تر سلو تنو نه زیاتېده، نجونې او هلکان په کې شامل وو، یو شمېر یې قومي مخور وو، ټول د همدې شاوخوا سیمې اوسېدونکي وو. نیازی خور دې خلکو ته په خطاب کې وویل: ((زه هم د همدې ولسوالۍ یم، ستاسو خور یم. تاسو ټول باید زده کړې وکړئ.

خصوصاً ځویندو ته مې خطاب دی. که ما زده کړې نه وای کړې، نو

د ملي تحريك غونډه

کله چې له نادعلي ولسوالۍ څخه لښکرگاه ته راغلو او بيا بښت مېلمستون ته نو بښه ستړي وو، ژر مې پر ځان اوبه تېرې کړې، سردار محمد همدرد صيب او حاجي صيب محمد اشرف ته مې زنگ وواهه، هغوی وويل: د مدني ټولنو په دفتر کې د تحريك ملگري راټول شوي او ستاسو انتظار باسي. زه او پټان صيب سملاسي د مدني ټولنې پر لوري وخوځېدو، تر يو څو دقيقو مزله وروسته هلته ورسېدو. د مدني ټولنې په دفتر کې د ملي تحريك (۱۵ - ۲۰) تنه هغه ملگري سره راټول شوي وو، چې د لښکرگاه له ښار او نږدې سيمو څخه وو، د وخت د کمښت له امله مو په ولسواليو کې د تحريك نور غړو ته زحمت ور نه کړ. تر پېژندگلۍ وروسته مو غونډه پيل کړه.

غونډه د ښاغلي (ملا عبدالرشيد) له خوا د قران کریم د څو

مبارکو ايتونو په تلاوت پيل شوه، بيا د ملي تحريك غړي ښاغلي (محمد اشرف) هر کلی ووايه او ددې غونډې د جوړېدو اړتيا يې په ډاگه کړه، بيا د مدني ټولنې مشر ښاغلي (سردار محمد همدرد) خبرې

نن مې په پارلمان کې ستاسو نمايندگي نه شوای کولای، نو ټول بايد تعليم ته مخه وکړو، له تعليم پرته مو د خلاصون هېڅ بله لاره نه شته، تردې وروسته د ښوونځي پرانيسته وشوه. دا ښوونځی د (قلعه هزاره اناتيه) نومېده، يوازې د نجونو لپاره و، بښه په بنسټيز ډول جوړ شوی و، څوکۍ او مېزونه يې ټول په بښه مستحکم ډول جوړ شوي وو، د

د ټول پر مخ تورې تختې او سپين تباشير سړي ته خپل ماشومتوب او د ښوونځي دوران راياداوه. کله چې مو ښوونځی پرانيست، نو د ښوونځي د مسولينو او معارف چارواکو له خوا په غونډه کې راغلو مېلمنو ته د ملي دود په توگه د عزت لونگۍ هم ور پر سر شوې. د دغه ښوونځي تر کتنې وروسته مو يوکرنيز مرکز هم وکوت چې هغه هم نوی جوړ شوی و، هلته د بېوزلو ښځو او کونډو لپاره يو کورس هم ترتيب شوی و، د هلمند د کرنې رياست له خوا بېوزلو مېرمنو او کونډو سره (دوه، دواويزې) مرسته هم کېدله. دا کار که څه هم هلته د ښځو او نورو خلکو له خوا تائيد شو، خو ويل يې چې د (اوزو) قيمت خورا لوړ دی، يوه اوزه په (دېرش زره) افغانۍ تمامه شوې وه. ددې مرکز تر ليدنې وروسته د لښکرگاه ښار پر لوري وخوځېدو. دولس نيمې بجې وې، چې لښکرگاه ته ورسېدو.

بُست پروډکشن

کله چې مې د تحریک له غړو سره غونډه پایته ورسېده، نو د تحریک یو غړي راته وویل چې دلته د (بُست پروډکشن) په نامه یو پروډکشن کار کوي، د هغه مشر او خواتنه ملگري یې راغلي، تاسو سره گوري، ما ویل مهرباني وکړه، رایې وله، د خونې په یوه گوټ کې کیناستو، (محمد اصف دلاور)، د بُست پروډکشن موسس راته لومړی خپل پنځه تنه ملگري راوپېژندل، بیا یې د بُست پروډکشن په باب معلومات راکړل، ویې ویل له تېرو درې څلورو کلونو راهیسې فعالیت کوو، مستند فلمونه جوړوو، فلمونه هم ژباړو او دوبله کوو یې هم.

محلي ټلوېزيونونه زموږ تولیدات نشري، اوس تر (۲۵) زیات ممثلین لرو، لنډ کمپډي فلمونه هم جوړوو، سټیج ډرامې هم، د هر یوه بېلگه یې په کمپیوټر کې راښکاره کړه، ما دلاور صیب ډېر وهڅاوه، رښتیا هم ډېر زړور هلک دی، چې په یوه تنگ او اغزن چاپیریال کې یې د هنري کارونو لپاره لاره پرانیستې ده، دلاور وویل: پخوا ډېرې موسسې فعالې وې، موږ څخه یې د پروگرامونو د جوړېدو غوښتنه کوله، زموږ تولیدات یې هم اخیستل، خو په دې وروستیو وختونو کې ډېر شیان پر تپه ولاړ دي. ما دلاور صیب ته وویل، ښه ده چې په خپلو

وکړې او په هلمند کې یې د ملي تحریک د څانگې د جوړېدو پر اړتیا ټینگار وکړ، دغه راز یې د مدني ټولنې په استازی د همکارۍ ژمنه وکړه، ورپسې ښاغلي ډاکټر (شمس الرحمن) په هلمند کې د تحریک د منظمو تشکیلاتو د جوړېدو غوښتنه وکړه او ویې ویل: په هلمند کې د ملي تحریک مینوال او لېوال خورا زیات دي، څومره چې ژر کېږي، باید د تحریک څانگې په هلمند کې فعالې شي، نورو ځوانانو هم په

ترتیب سره خبرې وکړې. د هېواد پر ځوان نسل یې پر پانگونې ټینگار وکړ. د تحریک غړو په یوه خوله د ډار او وېرې پر وړاندې د تحریک ملي مبارزه وستایله. د تحریک په غړو پسې ما خپلې خبرې وکړې، د تحریک پر تېرو فعالیتونو مې رڼا واچوله، د تحریک د اوسنیو فعالیتونو په باب مو بحث وکړ او راتلونکو احتمالي فعالیتونو او پلانونو ته مې ګوته ونيوله. د تحریک ټولو غړو په تېره موده کې د تحریک د غړو فعالیتونه وستایل او راتلونکي ته یې لاهیله منتیا ښکاره کړه. د غونډې په پای کې پرېکړه وشوه چې لومړی به په هلمند کې د تحریک د خپلو غړو په خوښه له خپله منځه یوه لارښوده جرگه یا شورا جوړه شي، دا شورا به ورو ورو د تحریک د څانگو د جوړېدو په اړه پرېکړه کوي، بیا به لومړی په لښکرگاه او وروسته به په ولسوالیو کې د تحریک څانگې جوړوي. غونډه په دعا یې سره پایته ورسېده.

پښو ودرېږو، ورو ورو پرمختګ تر یو ناڅاپي پرمختګه ښه دی، یو بل سره به ملګرتیا کوو، هیله ده چې د هلمند پر مارکیټ سربېره د هېواد نورو برخو ته هم خپل تولیدات ورو ورو رسوو.

د بُست پروژې کښن پر کارونو خورا خوشاله شوو، خو وخت نه و چې

د هغو د عملي کارونو جریان مې له نږدې څخه کتلی وای، بل وخت ته مې ورسره ژمنه وکړه، له دوی مو خدای پاماني واخیسته.

تر هغه وروسته (امیري) هوټل ته لاړو، هلته د ولایتي شورا په نویو ټاکنو کې بریالي کاندید، ښاغلي (حاجي عبدالکریم اتل) موږ ته ډوډۍ تیاره کړې وه، هلته توپان وزیري صیب او نور ملګري هم وو، خورا خوندوره ډوډۍ وه، لوكس او پاك هوټل و، د هوټل کارګرانو د افغانستان له درې رنگه بیرغ څخه کمیښونه جوړ کړي وو، خورا ښه ښکارېدل. ډوډۍ خوندوره او هوټل خورا ښایسته وو.

بُست پوهنتون

په (امیري) هوټل کې تر ډوډۍ خوړلو وروسته د مېلمستون پر لوري وخوځېدو، هلته له رسېدو سره سم بیا هم موټر ولاړ وو، موږ ته یې وویل چې بُست پوهنتون کې غونډه ده، والي صیب او ټول مېلمانه هلته ځي، موټر کې کېناستو تر لس دقیقو مزله وروسته بُست پوهنتون ته ورسېدو. (۱۵) کم څلور بجې وې چې غونډه پیل شوه، د غونډې

لپاره خورا ښه ترتیبات نیول شوي وو. غونډه له معمول سره سم د قران کریم د څو مبارکو ایتونو په تلاوت سره پیل شوه. ورپسې ملي سرود وغږول شو. بیا د بُست پوهنتون عمومي رییس ښاغلي (احمد جان پوپل) خبرې وکړې، هغه وویل: بُست پوهنتون پر (۱۳۹۱ل) کامل تاسیس شو، اوس د طب، انجنیري او کمپیوټر ساینس پوهنځي لري، (۶۰۰) محصلین همدا اوس په دې پوهنتون کې زده کړې کوي. ورپسې د بُست پوهنتون علمي مرستیال خبرې وکړې، بیا د هلمند والي (حاجي

محمد نعیم) خپله وینا وکړه او په هلمند کې یې په تحصیلي ډگر کې وروستی بریاوې وستایلي، ده په لښکرگاه کې د دریو خصوصي

پوهنتونو شتوالی په تحصیلي برخه کې غوره پرمختګ و باله، ورپسې استاد غلام نبي فراهي، استاد حبيب الله رفيع، د امنيت رييس (نعيم مومن) او بيا ما (يون) خبرې وکړې، د بښت پوهنتون پرمختګونه مو د

ستاينې او خوښې وړ وبلل. د غونډې په بهير کې ددې پوهنتون علمي مجله (بست پوهنتون) هم وپېشل شوه، خورا ښه علمي او خوږه مجله وه، د غونډې په پاى کې له کابل څخه راغلو مېلمنو ته ستاينليکونه هم ورکړل شول.

غونډه پر دعايې سره پايله ورسېده، بيا مو د بُست پوهنتون څلور پوړيزه ودانۍ، درسي او اداري خونې وکتلي، خورا عصري، پاکي

مجهزې او مکملې وې. د عصر اکثره غوښتنې په کې پوره شوې وې، د مرکز کابل تر خصوصي پوهنتونو یې سیستم، سويه او سلیقه لوړه ښکارېده، سړي ته یې ژر تر ژره د تدریس اشتهار راوستله، له ښاغلي احمد جان پوپل څخه مې د هغه د سلیقې، سويې او پوهې له امله مننه وکړه، زه پر دې هم خبر وم چې ښاغلی پوپل د یوې درنې کورنۍ غړی دی، دا معلومات مې هم درلودل چې پلار یې ښاغلی (حاجی ادم خان

پوپلزی، دا شیر کاله کېږي په بگرام کې د کورنیو او بهرنیانو له خوا د کوم تور په تور بندي دی، عجیبه خبره خو دلته دا ده چې ویل کېږي

پلار يې د طالب او القاعدې په تور بندي دی، زوی يې په اقتصاد او حقوقو کې دوه ماستري لري او د سيمې په کچه يې يو ښکلی پوهنتون

جوړ کړی دی، پښتون خو وي همداسې چې د دومره ستر علمي مرکز جوړول يې هم له توره نه شي سپینولای.

د پوهنتون په لیدو خورا خوشاله شوم، فراهي صيب ته مې وويل چې يو ځل دوه خو به تدريس ته راځو، د پوهنتون ليدنې زموږ په ذهن کې يوه خوږه خاطره پرېښوده او جوړونکي ته مې د زړه له کومي دعا وکړه.

د لښکرگاه واټونه

د بُست پوهنتون تر ليدنې وروسته د امنيت ريس (نعيم مومن) موږ تر بُست مېلمستونه ورسولو. نسيمې خور وويل: سبا تاسې روان ياست، خو د لښکرگاه ښار مو ونه لیده، زه خپل موټر راغواړم چې ښار درياندې وگورم، دا مهال دلته د امنيت کورلا موټر ولاړ و، امنيتي مسؤل وويل، ستاسو د امنيت مسؤليت زموږ پر غاړه دی، تاسې چې

هر چېرته ځئ، موږ درسره يو، خپل موټر مه راغواړئ، همدې کړولا موټر تورې بڼينې لرلې، په هغه موټر کې کېناستو، د هلمند د مرمرو فابريکې له څنگه تېر شو، د ښار واټونه خورا ښکلي او لوی وو، د ښار ټول سړکونه او فرعي سړکونه پاخه وو، نسيمې خور وويل، اول (زاره) بازار ته ځو، هلته ډېر ښه ايسکريم خرڅېږي، هلته ځو، لومړی هلته ورغلو، نسيمې خور وويل، موږ چې واړه وو کله چې به له لېسې څخه رخصت شو، نو دې ايسکريم ته به ضرور راتلم، خورا خوندور ايسکريم

د شاگرد فکر نه شو، بیا یې په زوره غږ وکړ، و هلکه (اش) راوړه
اش! هغه ورته وویل اش خو مې راوړ! ده وویل رادې وړ؟ هغه وویل
هو! ده وویل: څه شو؟ هغه وویل ودې خوړ، ده وویل ښه ومې خوړ،
هغه وویل هو! نو ده وویل: ښه ومې خوړ، نو څومره مزه به یې کړي
وي!؟

ما نسیمې خور ته وویل چې دې ایسکریم ته همغه د (اش) اشتهاه
په کار ده، نسیمې خور هم سخت وخنډل، ما نسیمې خور ته وویل،
ایس کریم به هم خورو، خو ښار کې به هم گرځو، ځکه چې وخت ضایع
نه شي، د ښار ډېری واټونه مو وکتل، نسیمې خور خپل نوي کور ته
بوتلو، ښایسته کور یې جوړ کړی و، ما ورته وویل، وکیل چې کور،
دېره او هوجره ونه لري، تر دې وروسته ډېره سخته ده چې یوازې په وچ
وعظ او نصیحت سیاست وکړي او خپل پلانونه عملي کړي. د نسیمې

خور د کور تر کتنې وروسته بیا ښار کې د بېلابېلو واټونو پر لیدو
مصروف شو، دا وخت مې نسیمې خور ته وویل: د (هلمندوال) صیب
مرحوم کور راته پیدا کړه چې هلته لار شم، زامنو ته یې فاتحه وکړم،
هلمندوال صیب د هلمند یو تکړه قومي مشر و، په بهرنۍ لویه جرگه او

دی، هغه خوند چې زما په خوله کې دی، تر اوسه مې نه هېرېږي. ما
ورته وویل، گوره هسې مزه به ونه کړي، دې وویل وبه یې گورې ډېر
خوندور دی، ژر یې هلته ورسولو، ډرېور کښته شو، ((رووف شېریخ
والا)) څخه یې ژر موټر ته ایس کریم راوړ، نسیمې خور وویل: څنگه
دی؟ خوندور دی که نه؟ سره له دې چې ډېر خوندور نه و، متوسط و،
خو ما ورته وویل: ډېر خوندور دی. ما ورته زیاته کړه دېته چې سړی
وړوکی وای، پیسې هم ورسره نه وای او له مکتبه هم راتښتېدلای وای،
نو بیا دې دا ایس کریم خوړلای وی، نو عجب خوند به یې کړی وای،
ته یې چې خوندور گڼې، دا د همغه ماشومتوب خوند او خاطره ده، ما
ووویل: یو سړی و، (اش) یې کله نه و خوړلای، یو چا ورته ډېر صفت
کړی و، ورته یې ویلي وو: کله چې ښار ته لاړې، نو پلان هوټل ډېر ښه
(اش) پخوي، حتمي به یې خوړې، داسې خوندور دی چې خوند به دې
په عمر کې له خولې څخه ونه ځي. کلیوال سړی چې ښار ته راغلی و،
نو د هوټل شاگرد ته یې وویل (اش) راوړه، هغه ورته عاجل (اش) راوړ،

ده وخوړ، خو په خوند یې پوه نه شو، بیا یې نور شیان ورته راوړل، هغه
یې هم وخوړل، خو شېبې وروسته یې بیا غږ وکړ، و هلکه! اش راوړه،

هغوی وویل، لکه خوب چې گورو، دا زموږ یو ارمان وچې تا به گورو او هغه هم په هلمند کې. حفیظ الله وویل، هلمند ته باید د ډېر وخت

لپاره راشي، په دومره لنډ او تنگ وخت کې زموږ تنده نه ماتېږي، (حفیظ الله) د سیمه ییزو شوراګانو مشر دی، ډېر زیات اجتماعي روابط لري، هغه وویل، په سوونو سپین ږيري او مشران به درته دعوت کړم، ټول درته سخت احترام لري، خپله تګلاره به ورته بیان کړې، ما وویل، که ژوند و، بیا به راشم، د ډېر وخت لپاره، اوس خولنډ تنګ رسمي سفر و. ښاغلی (عزیز) دا نېټورک داسې جوړ کړی چې لین نه غواړي، یو بکس دی هغه کې یې (۳۰-۴۰) چینلونه اعیار کړي دي، (څلور زره افغانی) قیمت لري، د هلمند ولسوالیو ته خدمات وړاندې کوي، هر څوک کولای شي، ددې بکس په اخیستلو سره افغاني چینلونه په اسانۍ سره وگوري، دا مهال د نسیمې خور وراره (داود) او ښاغلی (نجیب) د افغان ټلیکم مشر هم حاضر و. له هغوی څخه مې مننه وکړه او کورودانی مې ورته ووايه، ډېر ټینګ ست یې راته وکړ، خو موږ ترې په وچ زور اجازه واخیسته.

د اساسي قانون په لویه جرګه کې د هلمند د خلکو استازی و، ډېر هېواد پال او ملي شخصیت و، زما ډېر دوست و، تر مړینې د مخه یې راته زنگ وواهه چې زه سخت مریض یم، هندوستان ته د درملنې لپاره ځم، دا دنیا فاني ده که زه لارم، نو زامنو ته مې وصیت کړی چې (یون کاکا) مو کومه خبره کوله، هغه به ضرور منی، نو ستا به امر وي او د ورېرونو به دې غاړه. د هلمندوال صیب خبرو، همغه وخت ډېر ولږولم، دا په ټلېفون کې د هغه وروستی خبرې وې، ما بیا نه هلمندوال صیب ولید او نه مې ورته خبرې واورېدې، کله چې هلمند ته لارم، نو اول مې د هلمندوال صیب د کور او زامنو پوښتنه وکړه، زموږ هلمندي ملګرو هلمندوال صیب ډېر ښه پېژنده، د هغه مشر زوی (عزت الله هلمندوال) یې هم پېژنده، پر لومړۍ شپه یې ورته ډېر زنگونه ووهل، خو رخ نه شو، موږ سره چې په موټر کې کوم امنیتي ملګری و، هغه وویل، ما د هلمندوال صیب کور لیدلی، هلته به ورشو، تر یو څو دقیقو مزله وروسته هلته ورسېدو، د هلمندوال صیب مشر زوی (عزت الله هلمندوال) په کور کې نه و، کشر زوی یې راووت، هوجرې ته ورسره ننوتو، دعا مو ورته وکړه او ژر راووتو.

دا وخت نسیمې خور وویل: زما وروڼه (عزیز) او (حفیظ الله) ستا ډېر مینوال دي، هر وخت تاسو یادوي (عزیز) یوه (وارلس ټي وي شبکه) جوړه کړې ده، افغاني چینلونه ټول په کې دي، (ژوندون) هم په کې دی، هغه به هم وگوري، یوازې څو دقیقې به ورسره پاتې شو.

تر یو څو دقیقو مزله وروسته هلته (عزیز وارلس نېټورک) ته ورسېدو. د نسیمې خور وروڼو هر یو (عزیز) او (حفیظ الله) موږ ته تود هر کلی ووايه او تودې غېږې یې راکړې، ډېر زیات خوشاله شول،

ملت بابا پارک

د (عزیز وارلس نېټورک) تر کتنې وروسته د هلمند پر سیند پر تړل شوي پله پورې وتو، د (ملت بابا پارک) ته ورغلو، دا خورا ښایسته، ښکلی او شین پارک دی، ځوان پارک دی، نږدې (شل جریبه) مساحت به لري، ځینې ودانۍ، کانتین او د خولي ودانۍ هم لري. خو ودانۍ یې اوس اکثره ګرېدلي دي، رنگ یې هم اوبستۍ، د پارک په منځ کې یو سټیج دی، چې چت ته یې زینه هم پورته شوې. پارک ډېر ښایسته دی، خو عزت یې لکه څنګه چې پکار دی، هغسې نه کېږي،

نسیمې خور وویل، دا پارک د (اسدالله وفا صیب) او (ګلاب منګل صیب) په وخت کې خورا ښایسته و، خو اوس دا دی ورځ په ورځ خرابېږي. خو دقیقې په پارک کې وګرځېدو، هم خوشاله شو او هم خفه، ګڼ شمېر ځوانان پارک ته راوان وو، لوبې او ساعتیرۍ یې کولې، د وتو پر وخت د دروازې ساتونکي، چې ټکټونه یې په لاس کې وو، په خورا مینه خلاصه غېږ راکړه: یون صاب مولادې راوله! نسیمې خور وویل: ټول هلمندوال دې پېژني، معرفۍ ته دې اړتیا نه شته، هغه ته

مې وویل: خلك مفت راځي، كه ټكټ وركوي؟ هغه وويل، نه ټكټان وركوو، اوس مو دا كار پيل كړی، چې په همدې پيسو دا ويجاړ ځايونه بېرته جوړ كړو او د پارک خدمت وكړو، دې وروستۍ خبرې بېرته لږ خوشاله كړم، هغه ټينګ هرکلی او ټينګ ست وکړ او موږه ټينګه خدای پاماني وکړه او بېرته د سیند دې غاړې ته پر پله راواوښتو، دلته هم هغه پارک ته ورغلو چې د هلمند د سیند پر غاړه جوړ شوی،

ډېر لوی نه دی، خو ګڼه ګوڼه په کې ډېره وي، دا د (میرویس نیکه پارک) نومېږي. مازیګر لمونځ نور په قضا کېدو و، ژر مې هلته په جومات کې دوه رکعت مسافرانه لمونځ وکړ، خو شېبې نور هم هلته تم شو، هر ځوان چې به زموږ له څنګه تېرېده، یو سترې مشي او د یادګاري عکس د اخیستلو غوښتنه به یې کوله، ما ښام په نږدې کېدو و، بښت مېلمستون چې موږ په کې اوسېدو هغه هم دلته ډېر نږدې و، هلته ستانه شو.

هلمند سيند مشاعره

په مېلمستون کې تر يو څه دمې وروسته، بيا احوال راغی چې مشاعره تياره ده، مشاعره له پلان سره سمه جوړه شوې وه، د (لېسکرگاه ورزشي سټيډيم) د مېلمنو هر کلي ته انتظار ايسته،

سټيډيم په ولايتي کچه خورا ښکلی او شين دی، ټاکل شوې وه مشاعره تر مابنام لمانځه وروسته پيل شي، خو څرنگه چې زموږ په هېواد کې هېڅ کار پر وخت نه پيلېږي او نه ختمېږي، مشاعره هم تر ټاکلي وخته څه وروسته يانې څه کم نهه بجې پيل شوه، د مشاعرې تر

پيل د مخه مې گڼو هلمندوالو او جگړه ځپلو معلولو هېوادوالو سره يادگاري عکسونه واخيستل. د مشاعرې سټيج ښکلی و، خو رڼا په کې سمه خوره نه وه، نو ځکه خو يې تصوير ډېر روښانه نه برېښېده،

لومړی د قران کریم څو مبارک ايتونه تلاوت شول، بيا ملي سرود

وغږول شو، بيا والي صيب شاعرانو، مېلمنو او هلمندوالو ته هر کلی ووايه او د هلمند سيند مشاعرې د تاريخ او څرنگوالي په باب يې رڼا واچوله، په مشاعره کې له کابل، ختيزو ولايتونو، کندهار او شاوخوا ولايتونو او کوزې پښتونخوا څخه گڼو شاعرانو گډون کړی و. د مشاعرې په پيل کې يو څه بې نظمي هم وه او شعرونه هم يو څه بې

خونده او اوږده وو، مشاعره يې د پيکه والي خواته بيوله، خو وروسته هم نظم ښه شو او هم شعرونه خواره شول. دغه لاندې شاعرانو خپل شعرونه او نظمونه واورول: بريالی هلمند، سردار محمد همدرد، محمد اسمعيل شريعت يار، ملا محمد حنيفي، انجنير محمد داود فرهنگ، سيد محمد حيرت، عبدالهادي عمری، شريف الله دوست،

نړيوال (انټرنېشنل کمپليکس) روغتون

د شپې تر ناوخته پورې ناست وو، يوه بجه له سردار محمد همدرد صيب سره د هغه د روغتون ليدو ته لاړو، همدرد صيب په يوه څلور پوړيزه ودانۍ کې يو خصوصي روغتون جوړ کړی و، په دې روغتون کې ټول (۱۵) ډاکټران کار کوي او پر يوه وخت د (۲۵۰) ناروغانو د درملنې وس لري. د هلمند او شاوخوا سيمو ناروغان دلته راځي، فيس يې هم خورا ارزانه دی، د شپې مو له نوکريوالو ډاکټرانو سره هم وکتل. د روغتون د بېلا بېلو څانگو تر کتنې وروسته بېرته د مېلمستون پر لوري وخوځېدو، په لاره کې هم له دېخوا او هم له اخوا

پوليسو ودرولو؛ درېش يې وکړ، د شپې نوم يې وغوښت، خو چې همدرد صيب ورته وويل: مېلمانه دي، نو په ډېر عزت يې موږ ته اجازه راکړه. کله چې مېلمستون ته راوړسېدو، نو ښه د مزي سټري وو، زما خو له سهار راهيسې په نس درد و، خو د غيرت په خاطر مې ځان ټينگ کړی و، د شپې ډېر ناراحته وم په ډېرې سختۍ مې خوب وکړ.

احمد قيس هاشمي، علিশاه مظلوميار، جانان نجات مل، سردار محمد صديقي، عطا محمد سيل، زمري بستی، نظر محمد نيازی، حبيب الله رفيع، عبدالغفور لېوال، لال پاچا ازمون او ځينې نورو شاعرانو خپل شعرونه واورول.

په ټوليز ډول ښه مشاعره وه، شعرونه اکثره پر ملي وحدت، اسلاميت، هېواد پالنې، سولې او نورو مسايلو څرخېدل، يوولس بجې وې چې د يو تن مسؤل له خوا راته وويل شول چې بېست مېلمستون ته ځه، ډوډۍ تياره ده او مشاعره هم نوره په ختمېدو وه، که څه هم ما

غوښتل تر پايه مشاعرې ته کېنم، خو ټينگار يې وکړ چې ډوډۍ وخورئ که مشاعره اوږده شوه، نو بېرته به راشئ، موږ چې کله مېلمستون ته ورسېدو، تر يو څو دقيقو وروسته احوال راغی چې مشاعره هم پایته ورسېده.

سباوون راډيو ټلوېزيون

سهار لس بجې به وې چې، فريد احمد فرهنگ صيب ما پسې راغی، همدرد صيب د سباوون راډيو ټلوېزيون له مسؤل، ښاغلي (ميرويس پاڅون) سره وعده ايښې وه. فرهنگ صيب، زه (يون) او زما يوه كمره مين او همدرد صيب د سباوون ټلوېزيون دفتر ته لاړو. په لاره كې فرهنگ صيب د هلمند بېلابېل واټونه راوپېژندل چې اكثره د

افغانستان د بېلابېلو ولايتونو په نومونو وو، ننگرهار، هرات، کندهار، لغمان، بلخ او نور واټونه، ما ورته وويل، دا د ملي وحدت او د هېواد د بېلابېلو ولايتونو له پېژندنې سره ډېره مرسته كوي، د ښار واټونه خورا پراخه وو. فرهنگ صيب ته مې وويل: يو انگرېز عالم وايي: كه غواړئ د يوه ښار د وگړو فكر معلوم كړئ چې پراخ دى او كه تنگ، نو د ښار واټونه، كوڅې او سړكونه يې وگورئ، چې پراخ دي كه تنگ؟ كه پراخ وو فكرونه يې هم پراخ دي او كه تنگ وو، نو د خلكو نظرونه يې هم تنگ دي، اوس چې د هلمند د لښكرگاه ښار واټونو ته سړى گوري، د انگرېز پوه د خبرې په مصداق د خلكو نظرونه يې د پراخۍ څرگندونه كوي.

خو دقيقې وروسته هلته ورسېدو، د ټلوېزيون مشر (ميرويس پاڅون صيب) او د سباوون ټلوېزيون، نورو كاركوونكو موږ ته تود هركلې ووايه، پاڅون صيب د سباوون راډيو ټلوېزيون په اړه ټول معلومات

د سفر وروستۍ ورځ

د يكشنبې سهار چې پاڅېدو، نو تر چاى وروسته ټولو ملگرو د بېرته تگ تيارى نيوه، موږ هم غوښتل چې لاړ شو، خو څرنگه چې زموږ ټكټونه يو طرفه وو، نو په افغان جيت الوتكه كې ځاى نه و، همدرد صيب موږ ته په (كام اير) كې ټكټونه واخيستل، د افغان جيت الوتنه سهار پر (۸) او د كام اير الوتنه ماسپښين پر درې بجې وه.

د والي صيب سكرتر ماته زنگ ووايه چې ستاسو ټكټ افغان جيت كې هم شته، خو ما ورته وويل، چې زه خپل ټيم سره يو ځاى ځم، خو شېبې وروسته مې همدرد صيب ته وويل چې پاتې ملگري به وگورو، هغه وويل، زه به نور ميتنگونه تنظيم كړم، دا وخت (حاجي بشير)، د هغه ورور (حاجي روح الله) او دوه تنه نور ملگري راغلل، هغو سره مې پر بېلابېلو فرهنگي مسايلو خبرې وكړې، حاجي بشير زموږ انډيوال دى، دوبي، هلمند او كندهار كې د سوداگرۍ كاروبار لري، هلمند ته زموږ له راتگ څخه خبر شوى و، نو ځكه زموږ ليدو ته راغى، په هلمند كې يې د تحريك د دفتر پر جوړېدو ټينگار وكړ او هم يې په ولسواليو كې د څانگو د جوړونې غوښتنه وكړه. ښاغلي حاجي بشير سره نورو ملگرو هم د تحريك د پراختيا غوښتنه كوله. حاجي صيب بشير سره لا مجلس پايته نه و رسېدلى چې سباوون ټلوېزيون ته د تلو وخت راورسېد، له حاجي صيب بشير څخه مو له ناچارۍ اجازه واخيسته او خداى پاماني مو ورسره وكړه.

ملي راډيو ټلوېزيون

د سباوون ټلوېزيون تر کتنې وروسته د ملي راډيو ټلوېزيون پر لوري وځوځېدو، د ټلوېزيون مشر او نور ملگري يې موږ ته منتظر وو. د ټلوېزيون مشر موږ ته تود هر کلی ووايه، ښاغلي (حيات الله داوري) خورا تکړه ځوان او د خوستيو ورونو په اصطلاح خورا ښايسته (ژبی)

دی. د ټلوېزيون پر بېلا بېلو دفترونو يې وگرځولو، د هلمند ټلوېزيون خورا ښې سټيډيو گانې درلودې، نوي وسايل په کې نصب وو. په ولايتي کچه بشپړ ټلوېزيون ښکارېده، سليقه يې هم د نورو حکومتي ادارو په اندول ښکلې وه، خو د ټلوېزيون د مشر په وينا دولتي بروکراسي يې خلاص لاس ته نه پرېږدي؛ تر څو يې چې ضروري غوښتنې عملي کېږي، هغو خپل ارزښت له لاسه ورکړي وي. دی وايي موږ چې کوم شی غواړو، تر هغه چې له مرکزې يې منظوري راځي، ډېر وخت پرې تېر وي. د ټلوېزيون مشر ښاغلي (حيات الله داوري) موږ د ټلوېزيون پر احاطې هم وگرځولو، (نږدې شل جريبه) ځمکه لري. شنو ونو، د ټلوېزيون انگرې ته خورا ښکلا ورکړې وه. له ننگرهار پرته فکر نه کوم چې بل هېڅ کوم ولايت دې د ټلوېزيون دومره شنه ساحه ولري. ښاغلي (حيات الله داوري) د راډيو ټلوېزيون په باب پوره معلومات

راکړل، پاڅون صيب له (۱۳۸۷ل) کال راهيسې د ياد ټلوېزيون د جوړونې لپاره هلې ځلې کولې خو راډيو يې لاتر دې د مخه جوړه کړې وه، تر څو کلن زيار وروسته يې هلو ځلو رنگ راوړ او ټلوېزيون هم جوړ شو، اوس د هلمند د لوی ولايت په کچه دا خورا ښه رسنيز مرکز دی. په دې راډيو ټلوېزيون کې اوس تر (۳۰) زيات ځوانان پر رسنيز فعاليت بوخت دي. ټلوېزيون دوه سټيډيوگانې لرلې چې په ښه ډول جوړې شوې دي. پاڅون صيب وويل: اوس يې راډيو ټلوېزيون

ته خپله ځمکه اخيستې او اينده کې به ښکلې سټيډيوگانې په کې جوړې کړي. د ټلوېزيون او راډيو د سټيډيوگانو تر کتنې وروسته د ياد ټلوېزيون يو خبريال (صفت الله زاهدي) زه يوې مرکې ته ويللم، د مرکې محور يې اکثره پر سياسي او انتخاباتي مسايلو راڅرخېده، همغه پوښتنې يې راڅخه وکړې چې اړتيا يې وه. کشش په کې و او د ورځې مسايلو، اندېښنو او ابهاماتو ته د رڼاوي ضرورت په کې و، سباوون ټلوېزيون کې تر يو ساعت زيات پاتې شو. د دې ټلوېزيون او راډيو په ليدو مې هيلو نورې هم په زړه کې غزونې وکړې. د پاڅون صيب له ډېر ټينگ ست سره سره مو ترې رخصت واخيست.

راکړل، ژوندون ټلوېزيون سره يې لنډه مرکه هم وکړه. په پای

کې مو يو بل سره ژمنه وکړه چې هر څه مو له وسه کېږي يو بل سره به مرسته کوو. له هغه ځايه مو غوښتل چې (بست کلا) هم وگورو، خو د وخت د کمښت له کبله مو ونه شو کولای، صحت مې هم ښه نه و، سره له دې چې همدرد صيب راته دارو رالېږلي وو، هغه مې وخوړل، خو بيا

هم د دې جوگه نه وم چې ښه په خوند چېرته سفر وکړم. نو ځکه خو بېرته مېلمستون ته راستانه شو. مېلمستون کې موږ لږه دمه وکړه، دوه نیمې بجې وې چې مېلمستون کې مو خپلې غوټې وتړلې او د هوايي ډگر پر لوري وخوځېدو.

د هوايي ډگر پر لوري

له مېلمستونه تر هوايي ډگره ايله لس دقيقې لاړ ده. څه کم درې بجې وې چې هوايي ډگر ته ورسېدو. پوليسو د مېلمه پالنې له مخې موږ تالاشي نه کړو. کمري او بکسونه يې د چک لپاره يوړل. په وړوکي ترمينل کې مسافرين منتظر وو. زه يې راساً د ترمينل اداري خونې ته بوتلم. د دفتر مسؤلينو خورا زيات درناوی وکړ. په (VIP) خونه کې يې کېنولم. دا مهال يو ځوان مخامخ له خپل ځايه راپاڅېد، گرمه ستري مشي يې وکړه. ويې ويل، زه به لومړی خپل ځان دروپېژنم، زه دلته دا څو مياشتې کېږي په هلمند کې يم، له امريکايانو سره ژباړن يم. ما

ورسره ټوکه وکړه: ښه نو له امريکايانو سره مجاهد يې! هغه وخنډل، ويې ويل زه له امريکا څخه راغلی يم، هلته ستاسو ټول پروگرامونه تعقيبوم، ډېر زيات احترام درته لرم، ژوند کې مې دا يو ارمان و چې تاسو سره وگورم، دادی تاسو سره مې خدای (ج) دلته ملاقات وکړ. د دفتر مسؤلينو يې انرژۍ راوړې. زموږ ډېر عزت يې وکړ، يادگاري عکسونه مو واخيستل، له فرهنگ او همدرد صيب سره مې همدلته خدای پاماني کړه، د الوتنې وخت نږدې شو، کم کسان په ليکه کې ولاړ وو، ترالوتکې لاندې پوليسو چې موږ وليدو، نو ډېر خوشاله شول، دوه

تنه يې ژر راغلل، ويې ويل کولای شو، يو عکس درسره واخلو؟ ما وويل، مهرباني وکړئ! عکسونه مو واخيستل او نور نو د الوتکې پر

زينې ورپورته شو. د الوتکې د هلېز کې چې مې پښه کېښوده، نو د (VIP) پر لومړۍ څوکۍ د بُست پوهنتون رييس (احمد جان پوپل) ناست و، ژر راپاڅېد، ويې ويل: يون صيب دلته کېنه، ما ويل ځم خپل ځای ته، ده ډېر ټينگار وکړ، دا مهال د الوتکې خدماتي کارکوونکي راغلل،

هغوی وويل همدلته کېنه، ويې ويل: کپتان صيب درياندې ځانگړي سلامونه وايي، ما وويل: مننه! کله چې الوتکې الوتنه پيل کړه، نو

لومړی د هلمند شنې ځمکې او بيا مو شاړې دښتې تر سترگو شوې، د هلمند سيند، د دښتو او شنو ځمکو تر منځ يوه شنه ليکه راکاږلې وه. يو ځل بيا مو د خپلې ماضي او حال په باب افسوس څرگند کړ، چې د

سيند تر غاړې څنگه تېري او وږي يو، څومره سپېره او څومره بدمرغه يو!

ما او پوپل صيب د بېلابېلو فرهنگي، ټولنيزو او سياسي مسايلو په باب اوږدې او تفصيلي خبرې وکړې. تر کابله پورې نږدې يو ساعت مزل و. خو موږ پر دې مزله پوه نه شو.

کابل او د ژوندون انگرې

تر څلورو بجو څو دقيقې تېرې وې چې الوتکه د کابل پر هوايي ډگر راکوزه شوه، ډېر ښه ارام سفر و. ترمینل ته داخل شو، خپل بکسونه او سامانونه مو راواخیستل. له ترمینله راووتو د خپل موټر پر لوري

وڅوځېدو. تر لس دقيقې مزله وروسته څه کم پنځه بجې وې چې د ژوندون ټلوېزیون انگرې ته راوړسېدو په دې ډول مو هغه سفر چې د جمعې پر ورځ سهار پنځه بجې له خپل کور او بیا څه باندې شپږ بجې

له ژوندونه پیل کړی و، پای ته ورسېده، د ژوندون غوړېدلو ګلانو زموږ هر کلی وکړ او ددې ښکېلې هوا او فضا په لمس سره مو د سفر ستړیا لېشان پر دمې بدله شوه.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

مننه او کور وداني

د افغانستان ملي تحريک د هېواد پال او فرهنگپال شخصيت
بناغلي (احمد جان پوپل) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر
چاپ ته يې اوږه ورکړه. ملي تحريک وياړي چې د علمي اثارو د
چاپ لړۍ يې پيل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو
هېوادوالو څخه په خورا درنښت هيله کوو چې په خپل معنوي او
مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

يو ځل بيا ددې اثر له ژباړونکي او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه
کوو چې ددې اثر د ژباړلو او چاپولو جوگه شول.

په فرهنگي مينه

د افغانستان ملي تحريک

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

THREE DAYS

IN THE LAND OF FICTIONS

“Helmand Travel log”

By: Mohammad Ismael Yoon

د خپرونو لړ: ۹۱

د لیکوال د خپرونو لړ: ۳۶

د افغانستان ملي تحریک

www.melitahrik.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library